

A 1712/kultur

Tekijä: Keskiryhmä
Käsittelijä: Osaaminen ja kulttuuri Pohjolassa -valiokunta

Jäsen ehdotus vaarassa olevien opiskelijoiden tukemisesta

Ehdotus

Keskiryhmä ehdottaa, että

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se painottaa sanan- ja ajattelunvapauden ja akateemisen vapauden tärkeyttä demokraattisten yhteiskuntien peruspilareina sekä Pohjoismaiden roolia näiden arvojen puolustajana.

että se korostaa rikkaiden maiden ja varsinkin Pohjoismaiden roolia muiden maiden demokratiakehityksen tukijoina.

että se tukee Students at Risk -ohjelmaa ja sen kehittämistä Pohjoismaissa.

että se hyödyntää Students at Risk -ohjelmasta ja muista vastaavista ohjelmista saatuja parhaita käytäntöjä, jotta Students at Risk -konseptia voidaan vahvistaa ja laajentaa Pohjoismaissa.

Taustaa

Totalitäärisissä hallinnoissa ja maissa, joiden demokratiakehitys on haurasta, nuoret opiskelijat muodostavat usein erityisen riskiryhmän. Hyvin koulutetut, vapaamieliset ja kriittisesti ajattelevat nuoret ovat usein juuri se yhteiskuntaryhmä, johon demokratian rajoittamistoimet kohdistuvat ensimmäisenä ja kovimmin.

Students at Risk (StAR) -ohjelma on otettu käyttöön norjalaisissa korkeakouluissa opiskelijajärjestöjen ja Norjan ulkoasiainministeriön¹ välisenä yhteistyönä. Ohjelman kautta ne ulkomaalaiset opiskelijat, joilta on evätty opinto-oikeus kotimaassaan, saavat mahdollisuuden jatkaa opintojaan Norjassa.

StAR-ohjelman pilottikokeilu alkoi aktiivisten korkeakouluopiskelijoiden aloitteesta Norjassa vuonna 2012, ja syksyllä 2015 StAR käynnistyi kaksivuotisena pilottihankkeena. Vastaavia ohjelmia on toteutettu menestyksekkäästi muun muassa Puolassa ja Alankomaissa. Norjan hallituksen oli vuonna 2016 määrä arvioida ohjelma ja päättää sen mahdollisesta vakinaistamisesta.

¹ <http://siu.no/Hoeyere-utdanning/Samarbeid-med-utviklingsland-skjult/Students-at-risk>

Norjassa ohjelma on suunnattu virallista kehitysapua vastaanottavien maiden opiskelijoille, jotka ovat jo jonkin aikaa aktiivisesti sitoutuneet demokratian ja ihmisoikeuksien kehittämiseen vaarantaen samalla oman turvallisuutensa. Ohjelmassa on myös akateemiset ja kielelliset pääsyaatimukset. Tietyille ihmisoikeuslaitoksille ja -organisaatiolle on annettu oikeus nimetä ehdokkaita. Nimeäminen on edellytys ohjelmaan pääsemiseksi. Ne opiskelijat, jotka saavat opiskelupaikan korkeakoulusta, ovat oikeutettuja opiskelukulut kattavaan stipendiin. Opiskelijat palaavat kotimaahansa valmistuttuaan, tai aikaisemmin, mikäli tilanne sen sallii. Tarkoituksena on, että valmistuneet opiskelijat edesauttaisivat kotimaidensa demokratisointia ja demokratian kehitystä.

Norjan ulkoministeriön alainen koulutuksen kansainvälistämisen keskus (Senter for internasjonalisering av utdanning) on kehottanut kaikkia korkeakouluja varaamaan paikkoja turvaa tarvitseville opiskelijoille. Kun ohjelma käynnistettiin, 15 norjalaista korkeakoulua vastaanotti ohjelman kautta opiskelijoita muun muassa Egyptistä, Libyasta, Gambiasta, Libanonista, Swazimaasta, Turkista, Kirgisiasta, Palestiinasta ja Syyriasta. Sekä korkeakoulujen että hallintohenkilöstön reaktiot ovat olleet hyviä². Ohjelman menestyksen myötä on alettu kannattaa StAR-ohjelman vakinaistamista pysyväksi ohjelmaksi koko Eurooppaan³.

USA:sta lähtöisin oleva ohjelma Scholars At Risk (SAR) toimii jo noin 39 maassa. Se sisältää vastaavanlaista toimintaa, mutta se on suunnattu tutkijoille. Ohjelman kautta järjestetään lyhytaikaisia tutkijan- ja vierasluennoitsijanpaikkoja ulkomaisiin korkeakouluihin, kunnes tutkijat voivat palata kotimaihinsa. Useat korkeakoulut useimmissa Pohjoismaissa ovat jo mukana SAR-verkostossa.

Oslossa 24. tammikuuta 2017

Anna-Maja Henriksson (r.)

Arto Pirttilahti (kesk.)

Britt Lundberg (ÅC)

Eva Biaudet (r.)

Hanna Kosonen (kesk.)

Jan Lindholm (MP)

Jenis av Rana (Mfl.)

Katri Kulmuni (kesk.)

Krista Mikkonen (vihr.)

Marcus Knuth (V)

Mikael Staffas (Lib)

Mikko Kärnä (kesk.)

Ruth Vang (Framsókn)

Silja Dögg Gunnarsdóttir (F)

Staffan Danielsson (C)

² <https://www.thelocal.no/20140715/norways-top-universities-welcome-students-at-risk>

³ https://studentsatrisk.eu/?page_id=3497

Krista Mikkonen (vihar.)

Marcus Knuth (V)

Mikael Staffas (Lib)

Mikko Kärnä (kesk.)

Ruth Vang (Framsókn)

Silja Dögg Gunnarsdóttir (F)

Staffan Danielsson (C)